

Advies aan Provinciale Staten	
T.b.v. Statenvergadering d.d.	31 januari 2022
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	17 januari 2022
Onderwerp: Voordracht 07: Statenvoordracht Datacenterstrategie Noord-Holland	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

24 januari 2022

1|11

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de voordracht als bespreekstuk te agenderen voor de PS vergadering van 31 januari 2022.

Voor de gemaakte opmerkingen en vragen over de voordracht zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag EFB 17 januari 2022:

5.a. Statenvoordracht Datacenterstrategie Noord-Holland

Voor dit punt hebben zich twee insprekers aangemeld: dhr. J. Dekker namens Stichting Red de Wieringermeer en mw. Van Langen, wethouder ruimtelijke ordening Medemblik.

Dhr. **Dekker** constateert in de nota slechts één focus, namelijk op het faciliteren en versterken van de ICT-sector, maar jammer genoeg heeft over deze ambitie met ingrijpende landschappelijke gevolgen nooit een maatschappelijk debat plaatsgevonden. Wegen de lusten wel op tegen de lasten? Er zijn naast de huidige datacenters in de Wieringermeer nog eens 163 ha beschikbaar gesteld voor datacenters. Hoeveel landschap wordt er nog opgeofferd? Hoeveel datacenters zijn er eigenlijk nog nodig in het dichtbebouwde Nederland? Volgens de nota zijn er gesprekken gevoerd met alle betrokken partijen, gemeenten, de sector en partnerorganisaties, maar op welke wijze worden de belangen van de burgers geborgd? Via de gemeenten? Participatie achteraf door het indienen van zienswijzen wanneer alle besluiten al zijn genomen, is mosterd na de maaltijd. De bevoegdheid van de provincie ziet op de Omgevingsverordening, het stellen van vestigingseisen en het aanwijzen van clusters. De strategie lijkt er echter op gericht om nog meer grote datacenters in Hollands Kroon te realiseren, waar het open landschap het meest kwetsbaar is. De provincie wordt opgeroepen om eerst een maatschappelijk debat te organiseren en aan de hand van de resultaten grenzen aan de groei te stellen en duidelijke vestigingseisen te formuleren en te handhaven.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt op welke wijze burgerparticipatie zou moeten zijn vormgegeven.

Dhr. **Dekker** erkent dat het niet zo gemakkelijk is, maar de laatste jaren zijn de ontwikkelingen in een hele grote versnelling gekomen. Een voorbeeld van goede burgerparticipatie is dat de gemeente Hollands Kroon een aantal jaren geleden een participatieproces heeft georganiseerd over het gebiedsplan voor uitbreiding van het conglomeraat Agriport en dat proces heeft geleid tot een actualisatie van de omgevingsvisie. Helaas is vorig jaar plotseling en onverwacht toch een groot deel van het plan in een bestemmingsplan vastgelegd, waarmee een deel van de participatie weer teniet is gedaan.

Dhr. **Klein** (CU) meldt dat het gaat over de combinatie van een aantrekkelijke provincie en het formuleren van voorwaarden om deze situatie in stand te houden.

Dhr. **Dekker** onderschrijft de noodzaak van het stellen van voorwaarden, maar het gaat over de vraag of men slechts datacenters wil faciliteren voor eigen behoefte of dat men data-exporteur wil worden en die vraag wordt niet gesteld. Er worden geen grenzen gesteld aan de huidige groei en dat leidt tot grote zorgen. Alle commissieleden worden uitgenodigd om ter plaatse de impact van datacenters in de Wieringermeer te ondervinden en geïnformeerd te worden over alle huidige initiatieven.

Mw. **Gonggrijp** (D66) heeft twee vragen. Op welke wijze heeft dhr. Dekker informatie in handen gekregen over de datacenterstrategie MRA en Haarlemmermeer? Dit beleid is waarschijnlijk gericht op het vestigen van datacenters in de Wieringermeer. Wie zou een maatschappelijk debat moeten organiseren?

Dhr. **Dekker** bevestigt dat de MRA regels en eisen heeft overgenomen uit de provinciale datacenterstrategie. Door alle gebeurtenissen is een groot wantrouwen ontstaan in de Wieringermeer en vreest men voor nog meer datacenters. Het feit dat de Eerste Kamer heeft besloten om de ontwikkelingen nu on hold te zetten en eerst na te gaan denken, kan een aanzet zijn voor een maatschappelijk debat, ook in Europees verband. Het consultantsbureau Buck meldt dat op dit moment 65% overcapaciteit voor dataverwerking in Nederland bestaat, dus Nederland is al dataexporteur, maar wil men dat wel zijn?

Mw. **Van Langen** meldt het volgende. Complimenten voor GS voor het opstellen van de strategie, maar ondanks de vele ambities lijken de beleidskaders vooralsnog te ontbreken. In de strategie wordt het enorme stroomverbruik (bijlage 1) niet geadresseerd, hoewel datacentra in verhouding tot maatschappelijke of economische meerwaarde, een onevenredig groot beslag leggen op duurzame energie. Er wordt ook niets vermeld over de capaciteitsproblemen op het stroomnet en de gevolgen voor bijvoorbeeld woningbouw en de duurzaamheidsopgaven, recreatie en agrarische sector. Aan kleinere datacentra (kleiner dan 2.000 m² en 5 megavoltampere – MVA) worden geen eisen gesteld en deze blijven buiten beschouwing in de nota, maar zij hebben een oppervlak van ongeveer 32 woningen en verbruiken jaarlijks evenveel stroom als 11.000 huishoudens of woningen, terwijl voor buitenstedelijke woningbouwplannen allerlei afspraken moeten worden gemaakt met de regio, de ladder van duurzame verstedelijking moet worden toegepast en ARO en ARC moeten worden geconsulteerd. Ook zijn de gestelde eisen aan participatie zwaar. Deze plichten blijven in de strategie onbenoemd. De datacenters in Hollands Kroon verbruiken nu al 315 MVA en dat is evenveel als 650.000 woningen en de hyperscales verbruiken nog veel meer, terwijl de netcapaciteit nu al beperkt is. De groei van datacenters in 2022 leidt tot een verbruik van 2,2 TWh, bijna gelijk aan 600.000 huishoudens. Er moet ook aandacht komen voor de negatieve effecten van datacenters, zoals een groot beslag op de groene ruimte, een groot energieverbruik in combinatie met beperkte netcapaciteit. Daarnaast zijn de gevolgen zoals gameverslaving, oplichting en databeveiliging nog niet genoemd. Het is verstandig om nu een pas op de plaats te maken, zeker in het landelijke gebied, in ieder geval voor hyperscales.

Dhr. **Mangal** (DENK) heeft dezelfde vragen als mw. Van Langen gesteld aan GS maar geantwoord wordt dat het stroom- en waterverbruik van datacenters zo klein is dat het verwaarloosbaar is.

Mw. **Van Langen** ondersteunt deze vraag. Het waterverbruik en de afvoer van het zoute koelwater vormen een groot probleem en daar zijn alle betrokken gemeenten bezorgd over.

Mw. **Van Geffen** (Liberaal N-H) vraagt of de gemeente Medemblik op dit moment al problemen ondervindt met de elektriciteitsvoorziening.

Mw. **Van Langen** heeft wel een aantal vragen ontvangen van burgers en de gemeenteraad, maar tot op heden is er voor nieuwbouwprojecten nog voldoende capaciteit op het net. Grote bedrijven ervaren wel grote problemen en agrarische ondernemers kunnen geen zonnepanelen plaatsen vanwege ontoereikende capaciteit.

Dhr. **Mantel** (JA21) meldt dat PWN voornemens is om 5 miljard liter water in de omgeving van Medemblik in de grond te pompen. Is er een verband met nieuwe datacenters en hyperscales?

Mw. **Van Langen** antwoordt dat het restwater van de waterzuivering betreft en daarvoor is bij het Rijk een vergunning aangevraagd. Dit staat los van de problematiek rond datacenters.

Dhr. **Zoon** (PvdD) had verwacht dat de gemeente blij zou zijn met de datacenterstrategie omdat er veel verantwoordelijkheid bij gemeenten en bedrijven wordt neergelegd. Maar er wordt nu gevraagd dat de provincie haar rol pakt en regels opstelt. Klopt dit?

Mw. **Van Langen** bevestigt de juistheid van deze aanname. Er is sprake van grote overcapaciteit bij datacenters, daarom moet juist de woningbouw gefaciliteerd worden. Aan woningbouw wordt een groot aantal eisen gesteld terwijl dat niet geldt voor datacenters. De provincie zou in de strategie gelijkwaardige eisen moeten formuleren.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt of het enorme energieverbruik van datacenters invloed heeft op de huidige hoge elektriciteitsprijzen.

Mw. **Van Langen** kan hier geen antwoord op geven, maar kan zich voorstellen dat er wel een bepaalde verband bestaat omdat datacenters als grote afnemers een heel gunstig contract kunnen afsluiten.

Mw. **Gonggrijp** (D66) stelt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het organiseren van participatie. Hoe zou de wethouder de burgerparticipatie vorm willen geven om recht te doen aan de wensen van de inwoners?

Mw. **Van Langen** is voorstander van online participatie en het vooraf betrekken van burgers bij de keuzes die gemaakt worden voor specifieke gebieden. Dit moet al starten bij de Omgevingsvisie.

Mw. **Gonggrijp** (D66) constateert dat online activiteiten steeds meer toenemen, zeker in en na de coronaperiode, en voor bedrijven maar ook voor particulieren is de digitale infrastructuur essentieel. Datacenters spelen een belangrijke rol. Hyperscales leggen echter een groot beslag op de schaarse ruimte en de beschikbare duurzame energie, zeker in verhouding tot de maatschappelijke en economische meerwaarde. Daarom is het goed dat de landelijke regels worden aangescherpt, maar daarnaast is een provinciale datacenterstrategie belangrijk ter aanvulling op de landelijke regels en de MRA strategie. Noord-Holland is de eerste provincie die regels vastlegt voor en hoge eisen stelt aan nieuwe datacenters. D66 is tevreden met de eisen die gesteld worden aan ruimtelijke inpassing, de energievoorziening, duurzaam watergebruik en het benutten van restwarmte. Dit moeten harde voorwaarden zijn, want de impact op het landschap en energienetwerk is groot. De strategie is helder over de sturingsmogelijkheden van de provincie en over waar wel of geen datacenters gerealiseerd kunnen worden. De link naar onderwijs en arbeidsmarkt wordt

onderschreven, want het is een innovatieve sector met veel carrièremogelijkheden voor jongeren. Gezien de noodzakelijke innovatieve aanpak is er nog veel onzekerheid of alle ambities gehaald kunnen worden. Welke acties worden ondernomen als het energienetwerk overbelast blijft, restwarmte onvoldoende wordt benut of het watergebruik moeilijk te beperken is? Het verbruik van datacenters mag niet ten koste gaan van de energievoorziening of andere majeure opgaven, zoals in de IJmond. Hoe zien GS dit? De sector staat aan de lat om noodzakelijke innovatieve oplossingen te bedenken voor water-, elektriciteits- en restwarmtegebruik. Vaak blijkt dat bewoners niet betrokken worden bij de plannen, deze trajecten moeten verbeterd worden. Hoe worden gemeenten verleid tot het op juiste manier vormgeven van burgerparticipatie?

Dhr. **Mantel** (JA21) vraagt aan welke harde voorwaarden D66 denkt, want in de strategie staan met name afspraken en ambities.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vindt dat er harde voorwaarden gesteld moeten worden aan de vestiging van nieuwe datacenters, zoals ten aanzien van gebruik van het energienetwerk of watervoorzieningen, waardoor andere ambities in de knel komen.

Dhr. **Mantel** (JA21) stelt voor daarom beleid op te stellen waarmee de druk op de sector gelegd wordt, zoals een verplichting tot hergebruik van restwarmte.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vindt dat de sector verantwoordelijk moet worden gesteld voor het aanjagen van innovaties en daar is de sector zich ook van bewust. De provincie kan een stimulerende rol spelen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt hoe ervoor gezorgd kan worden dat een school bij het afnemen van elektriciteit voorrang krijgt boven een datacenter. Voorgesteld wordt om eerst het landelijk beleid dat momenteel wordt opgesteld, af te wachten alvorens deze strategie vast te stellen.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vindt dat het niet zo mag zijn dat datacenters wel over energie kunnen beschikken en scholen niet, maar het lijkt er niet op dat deze situatie zich snel zal voordoen.

Mw. **Alberts** (SP) vraagt naar de mening van D66 over de bestaande overcapaciteit aan datacenters (65%) en het voornemen om desondanks nog meer datacentra (20 tot 25) in Nederland te bouwen. Biedt de strategie een visie op de bestaande overcapaciteit? Het lijkt erop dat al sprake is van wildgroei.

Mw. **Gonggrijp** (D66) meent dat in deze strategie beleidsregels zijn opgenomen voor nieuwe datacenters evenals spelregels en afwegingen om wildgroei aan datacenters te voorkomen. Het is lastig om te bepalen of daadwerkelijk sprake is van overcapaciteit.

Mw. **Kuiper** (CDA) is blij met de datacenterstrategie en de geboden duidelijkheid omtrent ruimtelijke ordening, landschappelijke inpassing, biodiversiteit en restwarmte-, water- en energiegebruik, maar hoe kunnen alle duurzame ambities voor woningbouw, voedselproductie en natuur en recreatie gerealiseerd worden op een beperkt grondgebied? In hoeverre worden datacenters die ook voor het buitenland actief zijn, gefaciliteerd? Wordt met deze strategie de beoogde afweging tussen alle belangen mogelijk gemaakt? Kunnen voldoende randvoorwaarden worden gesteld en worden deze ook nageleefd? De tussenevaluatie in 2023 biedt een goede gelegenheid om de voortgang te toetsen. Clustering van centra vergemakkelijkt het voldoen aan eisen rond stroomvoorziening en watergebruik. De datacentermonitor biedt meer inzicht in energie en warmtegebruik op basis waarvan regels kunnen worden aangepast. Nog een aantal vragen. Gemeenten

kunnen de grenzen van industriegebieden oprekken of nieuwe terreinen aanwijzen om meer ruimte te bieden, maar worden hierdoor de mogelijkheden voor vestiging van grote datacenters niet te ruim? Gelden de nieuwe regels in de Omgevingsverordening ook voor datacenters die in de pijplijn zitten? Wanneer wordt de strategie verwerkt in de Omgevingsverordening? Hoe verhoudt het vermelde drinkwaterverbruik van slechts 0,6% zich tot het doel om het waterverbruik te verminderen? Kan een grootverbruik van elektriciteit reden zijn tot afwijzing van datacenters?

Mw. **Van Wijnen** (GL) is blij met de geactualiseerde strategie waarin de nodige vestigingsvoorwaarden zijn opgenomen, maar er wordt met name gesproken over overleg en monitoren samen met de OD's, de sector en gemeenten. Wat zijn de gevolgen als uit onderzoek blijkt dat het gebruik van restwarmte beperkt is of als de landschappelijke inpassing onvoldoende blijkt? Hoe kan de strategie leiden tot het voorkomen van dergelijke ontwikkelingen? Het risico om in hetzelfde type gesteggel terecht te komen als met Tata Steel is groot. Alle eerder genoemde zorgen over energieverbruik en prioritering worden gedeeld.

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt de geactualiseerde strategie vanwege de toenemende vraag naar datacenters, maar het is onzeker of het echt gaat lukken om alle mooie ambities en doelen in regelgeving en harde afspraken vast te leggen. Drie aandachtspunten. Lichtoverlast van grote datacenters wordt niet genoemd in het document, verzocht wordt hier alsnog aandacht aan te geven. Worden ook bestaande datacenters gehouden aan het zich conformeren aan de nieuwe regels, zoals gebruik van restwarmte en verbeterde inpassing? Worden hierover gesprekken gevoerd met de eigenaren, misschien aan de Duurzaamheidstafel? Voor waterverbruik geldt een verdringingsreeks, deze zou ook moeten gaan gelden voor aanvragen voor netaansluitingen en inkoop van duurzame energie. Wordt hiervoor gelobbyd bij het Rijk?

Dhr. **Mantel** (JA21) vraagt of de CU het eens is met een verbod op het opkopen van certificaten in het kader van groene energie, opgewekt door windturbines.

Dhr. **Klein** (CU) meent dat de provincie moet voorkomen dat duurzame energie (vanwege de hiermee samenhangende overlast voor omwonenden) door datacenters wordt weggekaapt.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt zich af wat de voordelen zijn van het vergunnen van nieuwe centra in Nederland, ongeacht de eisen die gesteld worden aan clustering en vestigingsvoorwaarden, met name vanwege de huidige overcapaciteit aan datacenters die grotendeels ten goede komt aan buitenlandse verbruikers. De extra werkgelegenheid die datacenters bieden, is beperkt. Er werken slechts 6 fte per ha, terwijl dit voor bedrijven 7,5 fte per ha is. Datacenters domineren in negatieve zin het landschap, maar desondanks worden niet dezelfde eisen gesteld als bij woningbouw, terwijl hiervoor nota bene goede landbouwgrond wordt opgeofferd en de agrarische sector onmisbaar is. GS lijken verblind door Brusselse ambities, want op bladzijde 10 staat vermeld dat digitalisering een belangrijke voorwaarde is voor het behalen van de doelen van de Green Deal waarvan datacenters een belangrijk onderdeel zijn. Erkend wordt dat de samenleving verder digitaliseert, maar nu lijkt het erop dat digitalisering een doel op zich is geworden. Hoewel gemeenten aan de lat staan voor de burgerparticipatie is de PVV enigszins sceptisch, want zoals de insprekers ook aangeven, van een goede participatie is nauwelijks sprake geweest. Voor de PVV hoeven er geen extra datacenters bij te komen, de voordelen wegen niet op tegen de nadelen en de maatregelen zoals clustering en vestigingsvoorwaarden zijn enkel pleisters op de wonde. Het verzoek van de Stichting Red de Wieringermeer om op korte termijn een moratorium af te kondigen op het vestigen van hyperscaledatacenters in open agrarische gebieden wordt ondersteund, evenals het voorstel om een maatschappelijke discussie te starten over nut en noodzaak van datacenters.

Dhr. **Carton** (PvdA) constateert dat na de eerste bespreking van deze strategie wel een actualisering is doorgevoerd, maar het ontbreekt nog steeds aan nadere concretisering van doelen en vestigingsvoorwaarden. De volgende vragen aan GS. De vestigingsvoorwaarden worden uitgewerkt in overleg met gemeenten. Hoe ziet dit proces eruit en hoe worden inwoners en andere stakeholders hierbij betrokken? Hoe worden PS betrokken bij de integratie van de vestigingsvoorwaarden in de Omgevingsverordening? Wat is de invloed van het landelijke beleid op het provinciale beleid? Hoe verhouden de strategie, voorwaarden en doelen zich tot de huidige plannen voor datacentra in ontwikkeling?

Mw. **Alberts** (SP) leest in alinea 2 een opsomming van een aantal eisen, zoals een minimale impact op de omgeving, CO2 neutraal opereren en zelf duurzame energie opwekken, op realtime basis duurzame energie gebruiken en restwarmte benutten in de omgeving. Conclusie is dat er geen nieuwe datacentra meer mogen worden bijgebouwd, want zij kunnen niet voldoen aan al deze eisen. Met het oog op de huidige overcapaciteit van 65% in Nederland is de vraag hoeveel extra ruimte er nodig is voor opslag van Nederlandse data. Daarbij komt dat in andere Europese landen er meer ruimte beschikbaar is voor datacenters.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vraagt of de SP het eens is met de opgesomde eisen in alinea 2 die worden gesteld aan toekomstige datacenters.

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat er geen extra datacenters meer bijkomen, want zij kunnen niet voldoen aan de gestelde eisen. Hoe kan gesproken worden over duurzaam wanneer het energieverbruik gelijk is aan dat van de stad Amsterdam?

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt of de SP bedoelt dat de hyperscales elders in Europa moeten worden geplaatst, want de gewone datacenters zijn hard nodig voor de behoefte van Nederland zelf.

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat de huidige capaciteit ruim voldoende is voor Nederland zelf. Betreurd wordt dat er geen regels zijn opgenomen voor kleine datacenters, want deze leveren namelijk ook geen duurzame effecten op. In de provinciale omgevingsvisie worden veel bevoegdheden aan gemeenten overgedragen, zoals vergunningverlening, maar enkel de inwoners van de betreffende gemeente kunnen bezwaar aantekenen. Maar de gevolgen van datacenters voor burgers in naburige en aangrenzende gemeenten zijn groot en zij kunnen geen bezwaar maken. Wordt hiervoor een specifieke regel in de omgevingsvisie opgenomen? Worden ook de burgers vooraf geconsulteerd? Graag inzage in de maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA) – waarvoor GS destijds na het intrekken van een door de SP ingediende motie voor een MKBA een toezegging hebben gedaan – want burgers betalen de aanleg van energienetten, de toe- en afvoer van water en duurzame energieinvesteringen. Gaan de datacenters ook belasting betalen of zoeken zij alternatieve routes om belastingbetaling te voorkomen? Eventueel kan de grond in erfpacht beschikbaar gesteld worden, zodat er nog enige inkomsten genereerd worden.

Mw. **Vastenhouw** (FVD) start met een opsomming van alle negatieve gevolgen van datacenters die recent nadrukkelijk in de media aan bod zijn gekomen. Amsterdam bepaalde dat een datacenter tot 2030 elk jaar met 67 MVA mag groeien, maar dat betekent dat datacenters in 2030 net zoveel energie verbruiken als een stad met 1 miljoen inwoners, hetgeen haaks staat op de ambitie van de gemeente om over te gaan naar hernieuwbare energie waarvoor 17 windmolens worden geplaatst. Burgers worden geconfronteerd met de grote negatieve gevolgen van windmolens en datacenters. Het is daarom niet verstandig om grote techbedrijven naar Nederland te halen want hierdoor groeit de vraag naar elektriciteit en wordt het netwerk

overbelast, waardoor er nog meer windturbines en zonneparken nodig zijn. Waarom mogen geen supermarkten of scholen worden gebouwd maar wel megadatecenters? De datacenters verbruiken de groene stroom, hoe beoordelen GS de eigen groene energieagenda met deze kennis in het achterhoofd? De meeste burgerparticipatietrajecten falen en er ontbreekt tot op heden nog steeds een duidelijke visie op goede burgerparticipatie. FvD roept op tot een besluit waarbij de belastingbetalers, de burgers, niet het onderspit delven.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt de strategie genuanceerd met een heldere omschrijving van taken en sturingsinstrumenten van de provincie. Zijn de voorgestelde spelregels echter voldoende om in de toekomst een goede datacenterinfrastructuur in de provincie te waarborgen? Qua regelgeving loopt men voorop in Europa, maar het doel van GS moet een goede verspreiding van datacenters over Europa zijn. Te veel hyperscales in de provincie is niet wenselijk. Welke mogelijkheden zijn er en staan GS voldoende bestuurlijke tools ter beschikking? Burgerparticipatie is in de strategie onderbelicht, hoewel GS hebben gesteld dat hierover met gemeenten aparte afspraken worden gemaakt. Maar hoever gaan GS met deze (harde) afspraken en zijn zij bevoegd om in te grijpen in processen die niet goed verlopen? De Wieringermeer is bij uitstek een agrarisch gebied, dus hoe worden de belangen van de agrarische bedrijven geborgd met het oog op vestiging van nieuwe datacenters? Worden de gronden die ter beschikking komen van datacenters, elders met agrarisch productiegebied gecompenseerd? In plaats van een MKBA zou een onderzoek uitgevoerd worden, aldus GS. Hoe wordt omgegaan met de uitkomsten van dit onderzoek?

Dhr. **Zoon** (PvdD) heeft vier punten. Watergebruik voor koeling zal in het algemeen geen probleem zijn behalve in droge zomers waarin inwoners worden opgeroepen om hun waterverbruik te beperken. Maar hoe kunnen datacenters hun watergebruik beperken? Het is niet aannemelijk dat zij bereid zijn om hun installaties uit te schakelen.

Dhr. **Klein** (CU) wijst op de verdringingsreeks die van toepassing is, ook voor datacenters. De vraag aan GS is wat de juridische basis van een verdringingsreeks is.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is benieuwd naar de discussie die gaat volgen op het moment dat er onvoldoende water beschikbaar is en de verdringingsreeks gaat gelden waardoor computers uitgezet moeten worden.

Dhr. **Mantel** (JA21) vraagt zich af of het mogelijk is om de verdringingsreeks als harde voorwaarde in de strategie op te nemen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat deze reeks wel is vastgelegd, maar het gaat juist om de uitvoering in de praktijk. Graag een reflectie van GS op de vraag van de CU die de PvdD onderschrijft, over de juridische basis van de verdringingsreeks. Inzet restwarmte: in 2014 hadden GS al hetzelfde voornemen, maar dit voornemen is niet geconcretiseerd en dat gaat ook niet gebeuren, want de gemeenten moeten de regels doorvoeren en handhaven. Het vaststellen van deze strategie zal ertoe leiden dat gemeenten en bedrijven hierop gaan voorsorteren, terwijl de Eerste en Tweede Kamer oproepen om een nationale visie en landelijke strategie vast te stellen. Daarom is het beter te wachten met de provinciale strategie in afwachting van de reactie van het Rijk en de afstemming met de nieuwe Tweede Kamer. In de strategie is geen plafond voor energieverbruik opgenomen, er kan dus eindeloos stroom verbruikt worden zolang men voldoet aan een aantal vestigingsvoorwaarden. Echter, het energienetwerk is nu al overbelast en ontoereikend. De strategie toont aan dat geen eisen gesteld kunnen worden aan hergebruik van restwarmte en aan keuzes voor

energieverbruik, er moet daarom eerst nadere afstemming plaatsvinden, want “niet alles kan”. De strategie is niet rijp voor behandeling in PS.

Mw. **Van Geffen** (Liberaal N-H) kan zich vinden in de strategie, die goed aansluit op het landelijk beleid. Er zijn zorgen over de haalbaarheid van het elektriciteitsverbruik, hoe kan gesteld worden dat ondanks alle huidige problemen van netschaarste, de datacenters het wel gaan redden? Veel bedrijven kunnen niet investeren in duurzame oplossingen wegens onvoldoende beschikbare stroom. Gegarandeerd moet worden dat huishoudens en bedrijven niet zullen lijden onder de grote stroombehoefte van datacenters, want een datacenter kan niet uitgezet worden, dus graag een toelichting door GS op de te maken keuzes. Bij de burgers bestaat de indruk dat alle negatieve gevolgen van datacenters op hen afgewenteld worden. Is er voldoende oog voor de burgers? Er mogen geen huizen of supermarkten gebouwd worden, maar wel grote datacenters van vele hectaren groot, die alle energie opslurpen. Wat krijgen de inwoners ervoor terug en wat gaan GS voor hen doen?

Dhr. **Mantel** (JA21) constateert dat in de strategie de rode loper breed wordt uitgelegd voor nieuwe datacenters. Nu is plotseling het bijzonder provinciaal landschap niet meer belangrijk, terwijl dat wel altijd als argument wordt gehanteerd voor bijvoorbeeld woningbouwplannen. Weinig partijen spreken over de nadelen voor de inwoners die nota bene ook nog de lasten moeten dragen. Erkend wordt dat datacenters nodig zijn, de clustering wordt toegejuicht. Goed dat GS erkennen dat ondanks alle mooie beloften, deze niet of nauwelijks zullen leiden tot extra werkgelegenheid, maar daar staat tegenover de opmerking dat in de MRA de werkgelegenheid stijgt. Graag een onderbouwing van deze stelling.

Mw. **Alberts** (SP) vraagt of JA21 voorstander is van clustering van 7 datacenters in Hollands Kroon.

Dhr. **Mantel** (JA21) is voorstander van het vestigen van datacenters die nodig zijn voor eigen gebruik, dus hyperscales in de Wieringermeer voor opslag van buitenlandse data zijn niet welkom. Wanneer starten GS met het toegezegde verdiepende onderzoek? Wie voert dit onderzoek uit en kunnen PS hierop invloed uitoefenen? Datacenters hebben een oppervlak van 2.000 m² en een aansluiting van minimaal 5 MVA, maar wat gebeurt er met een aanvraag voor een datacenter van 1.999 m² en 4,9 MVA? Wordt hiermee de wildgroei gestimuleerd? Wat betekent de eis: “Het onderzoeken van de mogelijkheden om de biodiversiteit te verbeteren”? Graag een toezegging van GS voor het in vergunningen opnemen van eisen zoals voor hergebruik van restwarmte.

Dhr. **Mangal** (DENK) vindt de strategie onvolledig en onderschrijft alle gestelde vragen. Hoeveel druk leggen datacenters op de RES en hoe worden de datacenters in de RES ingepast? Wanneer zou de RES gerealiseerd kunnen zijn wanneer er geen datacenters zouden worden gebouwd? De voordracht is niet besluitrijp.

Gedeputeerde **Zaal** zal de vraag over de RES in tweede termijn beantwoorden, aangezien de RES niet tot haar portefeuille behoort. Ten behoeve van de economie en maatschappelijke opgaven is een goede digitale infrastructuur essentieel en daarvoor vormen datacenters een belangrijke en noodzakelijke basis. Het klopt dat 35% van de datacenters ingezet wordt voor Nederland en de overige 65% zijn bestemd voor buitenlandse afnemers. GS zijn geen voorstander van het aanbieden van diensten enkel aan de eigen bewoners, die voorwaarde wordt ook niet gesteld aan andere diensten of producten. Daarom moet er ruimte geboden worden aan de Europese en mondiale markt, maar dat betekent niet dat de rode loper wordt uitgelegd of ongebreidelde groei wordt gefaciliteerd, want de impact op landschap, energie en waterverbruik is aanzienlijk en die balans wordt met de voorwaarden in de strategie geborgd, namelijk een beperkte groei onder strenge

voorwaarden. Dit is de eerste provinciale strategie voor een specifieke sector en dat is een bijzonder en uniek feit zowel in Nederland als in Europa. Uitstel van besluitvorming wordt ontraden, gezien de urgentie van de situatie en het risico van vestiging van nieuwe datacenters die in dat geval niet hoeven te voldoen aan de gestelde voorwaarden voor water- en energieverbruik. Men hoeft niet te wachten op Rijksbeleid, het Rijk verwijst in de huidige documenten naar de provincies en Noord-Holland wordt hierin zelfs als voorbeeld genoemd. Bovendien hebben PS er bij GS vaak op aangedrongen om deze strategie snel ter besluitvorming voor te leggen. Wanneer alle datacenters die momenteel in Nederland bestaan, in Noord-Holland geplaatst zouden worden, dan zou dat 0,09% van het totale provinciale grondgebied in beslag nemen. Het realiseren van nieuwe datacenters is alleen geclusterd mogelijk op natuurinclusieve bedrijventerreinen waar flora en fauna en de biodiversiteit zich kunnen ontwikkelen. Voor aanvragen voor nieuwe bedrijventerreinen moeten gemeenten zich tot de provincie wenden. **De gedeputeerde zegt toe lichtoverlast als onderdeel van de maatschappelijke inpassing mee te nemen in de vergunningen.** 2,3% van de totale elektriciteit in Nederland wordt gebruikt door datacenters en daarvan is 80% duurzaam opgewekt. Een groot compliment voor de sector.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt naar het secundaire grondverbruik van datacenters, zoals door extra windmolens en zonneakkers. Hoe wordt dit meegewogen?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat het secundaire gebruik niet is meegerekend in het grondgebruik door datacenters. Maar voor het opwekken van duurzame energie en het bouwen van windparken en zonneparken zijn grote afnemers juist van groot belang omdat zij jarenlange contracten afsluiten. Daarmee kan de continuïteit en transitie naar duurzame energie geborgd worden.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) verzoekt GS dit secundaire grondverbruik op te nemen in de strategie, want het huidige beeld op basis waarvan belangrijke besluiten worden genomen, is incompleet.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt naar hoeveel elektriciteit de datacenters in Noord-Holland verbruiken.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat dit percentage niet is berekend. De Elektriciteitswet bepaalt 'wie eerst komt, eerst maalt', dus datacenters krijgen geen prioriteit bij de beschikbare energie. In het geval van de school en de supermarkt had het betreffende bedrijf eerder een aanvraag ingediend. Gedeputeerde Stigter onderzoekt samen met een taskforce de mogelijkheid van prioritering. Dat is een aandachtspunt voor GS.

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt hoe GS reageren wanneer gemeenten de grenzen van huidige bedrijventerreinen oprekken. Mogen nieuwe datacenters in de drie gemeenten zich enkel op bestaande bedrijventerreinen vestigen?

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat uitbreiding van bedrijventerreinen regionaal moet worden afgestemd en moet passen binnen de provinciale Omgevingsverordening. De strategie wordt opgenomen in de Omgevingsverordening en pas vanaf dat moment zijn de regels dwingend van toepassing. De regels in de huidige verordening voor verstedelijking van bedrijven moeten gerespecteerd worden, dus het is niet zo maar mogelijk om op agrarische gronden een datacenter te bouwen, dat is overigens ook afhankelijk van gemeentelijke bestemmingsplannen. De datacenters verbruiken slechts 0,6% van het drinkwater, niettemin is beperking van het gebruik essentieel. De verdringingsreeks uit de Waterwet is van toepassing, dus die geldt ook voor datacenters. Daar is de sector zich zeker van bewust zo blijkt in gesprekken, en zet met name in op innovatieve oplossingen om regenwater te gebruiken en drinkwatergebruik te beperken.

Mw. **Van Wijnen** (GL) vraagt wat de gevolgen zijn wanneer water niet geschikt is als koelwater omdat het te warm is.

Gedeputeerde **Zaal** zal deze vraag in tweede termijn beantwoorden. GS hebben een procesmanager aangesteld ten behoeve van het intensiveren van gebruik van restwarmte in de MRA of glastuinbouw in de Wieringermeer. Kleine datacenters zijn niet opgenomen in de strategie vanwege hun beperkte impact en de hierop van toepassing zijnde gemeentelijke regels. Er wordt gezamenlijk met Flevoland een onderzoek uitgevoerd naar de brede economische meerwaarde van datacenters. Dit onderzoek is geen volledige MKBA, die is ook nooit toegezegd, aangezien de provincie geen ruimtelijke vergunningen afgeeft. **Het vervolgtraject is de verankering van de vestigingsvoorwaarden en regels in de Omgevingsverordening. Hierbij worden PS uitvoerig betrokken.** Participatie is onderwerp van gesprek met gemeenten en is opgenomen in het afsprakenkader, met name vanwege de impact op de leefomgeving van een datacenter op een specifieke locatie. Hierover worden met de drie gemeenten juridisch bindende afspraken gemaakt en verankerd in de Omgevingsverordening. Dat geldt ook voor het concretiseren van afspraken over in welke vorm duurzame energie door de datacenters wordt opgewekt en op welke termijn. Die voorwaarden worden opgenomen in de Omgevingsverordening en zijn aldus juridisch afdwingbaar, maar de sector is zelfregulerend en is al heel ver gevorderd met energiebesparing en verduurzaming. Innovaties gaan heel snel, daarom zullen de provinciale voorwaarden regelmatig moeten worden aangescherpt. De datacenterstrategie is niet met terugwerkende kracht van toepassing op bestaande datacenters, met de betreffende eigenaren wordt het gesprek aangegaan over het voldoen aan de ambities en voorwaarden in de strategie. Uit gesprekken blijkt dat eigenaren hiertoe zeker bereid zijn.

Mw. **Alberts** (SP) herhaalt haar vraag over bezwaarprocedures voor burgers in omliggende buurgemeenten. GS hebben met de bedrijven gesproken, maar wanneer wordt met omwonenden het gesprek aangegaan over de datacenterstrategie?

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de strategie niet ziet op concrete locaties, dat is aan de gemeenten en zij staan aan de lat voor het organiseren van de burgerparticipatie voor specifieke aanvragen. **In gesprekken met gemeenten zal aandacht worden gevraagd voor de directe en grootschalige gevolgen van grote datacenters voor bewoners in buurgemeenten. Ook in Europa zal aandacht worden gevraagd voor (hyperscale) datacenters.**

Tweede termijn

Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat Tata Steel slechts 0,18% van het grondgebied van de provincie beslaat en dat is heel weinig, maar het gaat juist om de impact van dergelijke grote bedrijven op de leefomgeving en op het energieverbruik. De strategie vormt een goede basis voor een discussie, maar vooralsnog ontbreekt de input van een aantal partners en ook moeten nog gesprekken worden gevoerd met het Rijk en Europa. Daarom wordt voorgesteld de besluitvorming nog even uit te stellen, want na vaststelling is de aanpassingsruimte beperkt.

Dhr. **Klein** (CU) is wel voorstander van het vaststellen van de strategie zodat er richting kan worden gegeven aan nieuwe initiatieven. Kunnen GS na een jaar melden in hoeverre de principes in concrete vestigingsvoorwaarden en/of afspraken met gemeenten en initiatiefnemers zijn vastgelegd? Is er voldoende

ambtelijke capaciteit beschikbaar om in gesprek te gaan met de sector en met alle bestaande datacenters? Eventueel kunnen tijdelijk extra financiële middelen beschikbaar worden gesteld.

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt wanneer de Omgevingsverordening 2022 aangepast wordt en de strategie hierin wordt verwerkt. Is het mogelijk om de diverse inspanningsverplichtingen in de voorwaarden nader te concretiseren zodra er meer cijfers bekend zijn?

Mw. **Van Wijnen** (GL) is niet helemaal gerustgesteld, hoewel er geen twijfel bestaat over de goede intenties van de sector. Het voorstel van de CU om na een jaar de situatie opnieuw te agenderen, wordt ondersteund.

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat ondanks het geringe grond- en waterverbruik van datacenters zoals vermeld door GS, de effecten van datacenters op de omgeving en het milieu heel groot zijn. Graag een toelichting op de mededeling van GS dat door het hoge energieverbruik van datacenters de duurzame energietransitie sneller kan worden gerealiseerd. Jammer dat er geen volledige MKBA wordt uitgevoerd omdat volgens GS de provincie geen vergunningen afgeeft, maar er wordt wel belastinggeld gebruikt voor het faciliteren van de datacenters en dat staat los van vergunningen. Wat is de situatie rond de opslag van miljoenen liters diesel voor noodaggregaten? Wat zijn de milieugevolgen en wat is de rol van de Omgevingsdienst hierbij?

Mw. **Van Geffen** (Liberaal N-H) constateert dat niet kan worden gegarandeerd dat de grote energiebehoefte van datacenters niet ten koste gaat van burgers en bedrijven. Dit leidt tot risico's voor uitvoering van de strategie. Kan de gedeputeerde hierop reflecteren? Wat wordt ondernomen ten behoeve van de bewoners van de Wieringermeer, een van de aangewezen locaties voor datacenters?

Mw. **Van Meerten** (VVD) ondersteunt het verzoek om een evaluatie na een jaar, maar de strategie moet nu snel vastgesteld worden om te voorkomen dat de provincie in deze sector met veel impact, achter de ontwikkelingen aanloopt.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat een beperkte groei van datacenters in de RES is opgenomen. Er wordt geëxperimenteerd met het gebruik van regenwater, juist om problemen met het gebruik van warm drinkwater te voorkomen. Wederom ontraden GS uitstel van besluitvorming, want de gestelde voorwaarden zijn van groot belang voor de vestiging van nieuwe datacenters. De omgevingsverordening gaat per 1 januari 2023 in, dus er is nog tijd voor het hierin verwerken van de voorwaarden. In 2030 moet het gebruik van diesel beëindigd zijn, daarom wordt ingezet op andere oplossingen. Zij zegt toe na een jaar de strategie te evalueren. Lichtoverlast wordt in de vergunning opgenomen, maar voor aanpassing van de tekst in de strategie wordt geadviseerd een amendement in te dienen. Het kan wenselijk zijn om een motie in te dienen om de problematiek rond datacenters in Europa aan de orde te stellen. Er worden nu al gesprekken gevoerd met de Stichting Red de Wieringermeer over Hollands Kroon, maar er zijn meerdere gemeenten waar zich locaties bevinden die een grote impact op de leefomgeving hebben. Daarom is het van belang dat de strategie nu wordt vastgesteld zodat de groei begrensd kan worden en de impact voor de bewoners kan worden beperkt.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als besprekstuk naar PS wordt doorgeleid.